

* * *

Η προετοιμασία για τη Σεούλ ξεκίνησε το καλοκαίρι του 1988. Έπειτα από το βασικό στάδιο της προπαρασκευής η ομάδα συμμετείχε στην Ουγγαρία σ' ένα από τα πολλά τουρνουά προετοιμασίας ενόψει των Ολυμπιακών αγώνων της Σεούλ. Σε κάποια φάση του παιχνιδιού με τους οικοδεσπότες, κι ενώ ο Λουκάς ήταν έτοιμος να σουτάρει, ένας Ούγγρος τού τράβηξε το χέρι, με αποτέλεσμα να ακουστεί ένα φρικιαστικό κρακ. Ο Λουκάς ένιωσε προς στιγμήν ότι κάποιος τον πυροβόλησε στον δεξιό ώμο. Έμεινε εκεί μην μπορώντας να κουνήσει το χέρι του και ζήτησε εσπευσμένα αλλαγή. Ο ίδιος Ούγγρος που τον κόντραρε κατάλαβε τη ζημιά που του έκανε κι ένευσε στον διαιτητή να σταματήσει το παιχνίδι. Τον έπιασε για να τον βγάλει από την πισίνα με τη βοήθεια και των υπόλοιπων συμπαικτών του. Στη θέση του δεξιού του ώμου υπήρχε ένα ανατριχιαστικό κενό, και ο Λουκάς έβλεπε ότι ο ώμος του είχε μετατοπιστεί προς τα κάτω. Ο πόνος ήταν αφόρητος καθώς ο φυσικοθεραπευτής της ομάδας, ο Πέτρος Πετσαλάκης, προσπαθούσε με τον Ούγγρο γιατρό των αγώνων να τον βάλει πίσω στη θέση του στρίβοντας το χέρι προς τα μέσα και σπρώχνοντάς το. Για δυο τρία λεπτά το παιχνίδι είχε σταματήσει, και ο Λουκάς σπαρταρούσε σαν το ψάρι μπροστά στα έκπληκτα μάτια θεατών, αντιπάλων και συμπαικτών.

Εκείνη τη στιγμή χιλιάδες σκέψεις περνούσαν από το μυαλό του με απίστευτη ταχύτητα. Ο πόνος, φαίνεται, εί-

χε διεγείρει τα εγκεφαλικά του κύτταρα, αφυπνίζοντας περιοχές του εγκεφάλου που έως τότε κοιμούνταν. Τι ήταν αυτό που έπαθε; Ήταν άραγε σοβαρό; Τι προσπαθούν να κάνουν ο Πέτρος και ο γιατρός από επάνω του; Γιατί τον πονούν τόσο πολύ; Θα γινόταν πάλι καλά;

Έπειτα από πέντε λεπτά, που του φάνηκαν αιώνιας, ακούστηκε ένα κλαπ και ο Πέτρος, που είχε εν τω μεταξύ ιδρώσει από την υπερπροσπάθεια, έβγαλε έναν αναστεναγμό ανακούφισης.

«Εντάξει, Λουκά, μπήκε...»

«Τι μπήκε, ρε Πέτρο;» ρώτησε με αγωνία ο Λουκάς, με τον πόνο ζωγραφισμένο στο πρόσωπό του.

«Ο ώμος σου μπήκε πίσω στη θέση του...»

«Γιατί, πού ήτανε;» συνέχισε ο Λουκάς μορφάζοντας.

«Είχε βγει από τη θέση του, Λουκά. Είχες πάθει εξάρθρωση».

Ο Λουκάς από τον πόνο που ένιωθε είχε καταλάβει ότι επρόκειτο για κάτι σοβαρό. Δε φανταζόταν όμως ότι είχε βγει ο ώμος του από τη θέση του. Νόμιζε ότι ήταν απλώς κάποια άσχημη θλάση. Ανακάθισε και προσπάθησε να σηκώσει το χέρι του, αλλά πονούσε πολύ.

«Πέτρο, δε με βλέπω να ξαναπαίνω στο παιχνίδι. Πονάω πολύ...» είπε κάνοντας έναν μορφασμό πόνου.

Ο Πέτρος τον κοίταξε με ένα συγκαταβατικό βλέμμα σαν να του έλεγε: «Καημένε Λουκά, πού να 'ξερεις...».

«Λουκά, μην κουνάς καθόλου το χέρι σου. Θα το δέσουμε».

Βλέποντας το ανήσυχο ύφος του, ο Λουκάς τον ρώτησε με αφέλεια:

«Πέτρο, είναι τόσο σοβαρό; Υπάρχει περίπτωση να χάσω και τα υπόλοιπα παιχνίδια του τουρνουά;».

Ο Πέτρος τον κοίταξε για λίγο αμίλητος προσπαθώντας να διαλέξει τις λέξεις που θα χρησιμοποιούσε. Τι να του πει και τι να του κρύψει.

«Λουκά, ξέχνα το τουρνουά. Θα πάμε να βγάλουμε ακτινογραφία και θα δούμε...»

Ο Πέτρος ήταν πολύ γλυκός. Ήθελε να του το φέρει μαλακά. Δεν είπε στον Λουκά εκείνο που σκεφτόταν, ότι δηλαδή αυτό μπορεί και να ήταν το τελευταίο παιχνίδι της καριέρας του.

Τα νέα για τον Λουκά, όταν επέστρεψε πια στην Αθήνα, ήταν και καλά και κακά. Τα καλά νέα ήταν ότι, ευτυχώς, η διάγνωση έδειξε υπεξάρθρωμα του ώμου και όχι πλήρη εξάρθρωση. Ο γυμνασμένος και ελαστικός ώμος του τον είχε προστατέψει από τα χειρότερα. Οι ασκήσεις στο γυμναστήριο είχαν πιάσει τόπο.

Τα κακά νέα όμως ήταν πολύ κακά. Θα έχανε τους Ολυμπιακούς αγώνες της Σεούλ, που θα άρχιζαν σε τρεις εβδομάδες. Κάτι τέτοιο για έναν αθλητή είναι πραγματική τραγωδία. Το όνειρο, οι αγωνίες, οι κόποι τεσσάρων χρόνων έγιναν στάχτη σε μία στιγμή. Ο Λουκάς όμως το πήρε αρκετά ψύχραιμα. Έβλεπε το ποτήρι μισογεμάτο, γιατί τα πράγματα θα μπορούσαν να είναι σαφώς χειρότερα. Ας γινόταν πρώτα καλά, και θα του δινόταν η ευκαιρία ξανά. Άλλωστε ήταν μικρός ακόμα.

Τρεις μέρες αργότερα τον επισκέφθηκε στο σπίτι ο Θόδωρος Καλάφας, ο κολλητός του από την εθνική ομάδα.

Ο Λουκάς, με το δεξί του χέρι μπανταρισμένο και κρεμασμένο, έτρωγε το συνηθισμένο του γιαούρτι: μια βελουτέλα με πέντε κουταλιές ζάχαρη, που τη μετέτρεπαν σ' ένα γλυκό παχύρρευστο μείγμα για το οποίο ο Λουκάς τρελαινόταν. Βέβαια ο χειρισμός του κουταλιού με το αριστερό

χέρι ήταν πιο δύσκολος απ' ό,τι νόμιζε, αλλά θα έπρεπε να το συνηθίσει. Ήταν και ο Φίλιππος εκεί για παρέα. Του έλεγε ιστορίες από το Πολυτεχνείο και ιδέες για τα μελλοντικά του σχέδια.

«Πώς πάει το χέρι;» ρώτησε ο Καλάφας τον Λουκά.

«Πονάει λίγο, αλλά καμία σχέση με το πώς πόναγε στην αρχή».

«Είναι σημαντικό να το προσέξεις πολύ τώρα. Μην κάνεις ταρζανιές, γιατί μπορεί να σου μείνει κουσούρι!» είπε με τη σοφία δέκα ορθοπεδικών ο Καλάφας.

«Το προσέχω. Μου είπανε ότι μάλλον θα το γλιτώσω το χειρουργείο και πως θα χρειαστεί να κάνω συστηματική ενδυνάμωση του ώμου. Εσείς πώς πάτε;»

Ο Καλάφας ήπιε μια γουλιά από τον φραπέ που εν τω μεταξύ του είχε ετοιμάσει ο Φίλιππος βάζοντας μέσα τέσσερις κουταλιές ζάχαρη και γάλα. Έκανε μια γκριμάτσα επιδοκιμασίας προς τον Φίλιππο. Τον είχε κάνει όσο γλυκό ήθελε, δηλαδή πετιμέζι. Άφησε κάτω το ποτήρι λέγοντας στον Λουκά:

«Τα ίδια, όπως τα ήξερες. Προπόνηση, μέτρα, διπλά... Έχει αγχωθεί ο Κούλης, και κάθε μέρα κάνουμε προπόνηση τρεις ώρες το πρωί και τρεις το απόγευμα».

«Ποτέ δεν περίμενα ότι θα μου έλειπε αυτό το πράγμα. Ας ήμουν καλά κι ας έκανα δεκαέξι ώρες προπόνηση τη μέρα...» είπε ο Λουκάς με ένα πικρό χαμόγελο.

Ο Καλάφας γέλασε.

«Τι σύμπτωση! Κι εγώ, όταν φτάνω στα όριά μου στην προπόνηση, λέω: “Ας τραυματιστώ, Θεούλη μου, να ησυχάσω!”. Τελικά είμαστε όλοι ανικανοποίητοι...» είπε με ένα χαμόγελο κι έσκυψε ξανά προς το καλαμάκι του καφέ.

«Όχι τίποτε άλλο, θα χάσεις και τον συγκάτοικό σου στη

Σεούλ. Αλήθεια με ποιον θα πας στο δωμάτιο τώρα;» τον ρώτησε ο Λουκάς.

«Δεν έχω ιδέα. Με όποιον περισσέψει, φαντάζομαι. Να με πρήξει σαν και σένα πάντως αποκλείεται!» του απάντησε αστειευόμενος.

«Ούτε σε μένα θα λείψει το ροχαλητό σου...» είπε ο Λουκάς γελώντας έπειτα από αρκετό καιρό.

Ο Καλάφας τελείωσε σιγά σιγά τον πλούσιο σε θερμίδες φραπέ του και σηκώθηκε να φύγει για να πάει στην απογευματινή προπόνηση. Χαιρετώντας τον Φίλιππο, γύρισε στον Λουκά και του είπε:

«Κοίτα να γίνεις καλά μέχρι να γυρίσουμε, γιατί έχουμε πολύ δρόμο μπροστά μας! Θα με τρως στη μάπα τουλάχιστον άλλα δέκα χρόνια!».

«Μακάρι, ρε Θόδωρε. Πες στα παιδιά ότι θα περάσω να τους δω πριν φύγουνε. Θα με φέρει ο Φίλιππος στην πισίνα, γιατί δεν μπορώ να οδηγήσω ακόμα» είπε ο Λουκάς γυρνώντας προς τον Φίλιππο.

Εκείνος συμφώνησε με ένα νεύμα του κεφαλιού.

Ο Λουκάς συνόδευε τον Καλάφα στην εξώπορτα. Βγαίνοντας, εκείνος κοντοστάθηκε σαν κάτι να ξέχασε. Γύρισε προς τον Λουκά, έπιασε με τα δυο του χέρια το κεφάλι του φίλου του, τον κοίταξε στα μάτια και του είπε σιγανά:

«Φίλε, τελικά αυτό σημαίνει αθλητισμός: να πέφτεις και να ξανασηκώνεσαι. Όλοι μας κάποια στιγμή πέφτουμε. Το θέμα είναι ποιοι βρίσκουνε τη δύναμη να ξανασηκωθούνε...».

Ο Λουκάς συγκατένευσε σιωπηλά κλείνοντας τα μάτια και κουνώντας επάνω κάτω το κεφάλι του, έτσι όπως ήταν εγκλωβισμένο στις παλάμες του φίλου του. Τα μάτια του είχαν αρχίσει να βουρκώνουν βλέποντας τον Καλάφα να απομακρύνεται. Η προπόνηση τον περίμενε...

«Καλό παιδί ο Θόδωρος, έτσι, Λουκά;» ρώτησε ο Φίλιππος τον Λουκά όταν εκείνος ξαναμπήκε στο δωμάτιο.

«Το καλύτερο! Είσαι τυχερός όταν έχεις τέτοιους συμπαίκτες, τέτοιους φίλους...» είπε κοιτάζοντας έξω από το παράθυρο το αυτοκίνητο να χάνεται.

Έπειτα από λίγο έφυγε και ο Φίλιππος. Ο Λουκάς πήγε στο δωμάτιο κι έβγαλε από το συρτάρι του γραφείου του το κοχύλι. Το έσφιξε στο αριστερό του χέρι κι έκλεισε τα μάτια. Ήταν σίγουρος ότι θα έβρισκε τη δύναμη να ξανασηκωθεί. Έπρεπε όμως να είναι προετοιμασμένος. Η κούρσα αυτή δε θα ήταν ένα κατοστάρι σπριντ αλλά ένας μικρός μαραθώνιος. Κι εκεί δε θα μετρούσε η δύναμη ή η ταχύτητα, αλλά η υπομονή!

Ο Λουκάς μετά τη ανάρρωσή του ξεκίνησε σιγά σιγά προπονήσεις. Οι γιατροί τού είπαν ότι θα έπρεπε να εφαρμόσει ένα εντατικό πρόγραμμα ενδυνάμωσης του ώμου, κι αν αυτό πήγαινε καλά, θα απέφευγε την εγχείρηση. Έτσι, ο Λουκάς έπεσε με τα μούτρα στη γυμναστική και στα βάρη. Αναπόφευκτα δεν είχε την ίδια ελαστικότητα όπως πριν τον τραυματισμό, αλλά αυτό ήταν αναγκαίο. Διστακτικά και φοβισμένα στην αρχή, ξεκίνησε και το κολύμπι, τις πάσες και τα σουτ. Έπειτα από τέσσερις μήνες έπαιξε και τα πρώτα διπλά, αλλά ήταν σαν το ψάρι έξω από το νερό. Προστάτευε ενστικτωδώς το χέρι του, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να κοντράρει, να σουτάρει δυνατά ή να παλέψει στην πισίνα. Όμως αργά αλλά σταθερά ξεθάρρεψε κι έπειτα από άλλους δύο μήνες ήταν και πάλι ο παλιός Λουκάς, αν και ίσως περισσότερο επιφυλακτικός απ' ό,τι στο παρελθόν. Όχι όμως όσο θα έπρεπε...